

Anhang 1

Ausstellung der Frauen und Männer:

SC Galerija Novine 1969

Galerija SC. Novine 1969: «Izložba žena i muškaraca (didaktička izložba) [Ausstellung der Frauen und Männer (didaktische Ausstellung)]», Nr. 8, 1969, S. 29–30.

U protekloj sezoni u našoj Galeriji održano je osam otvorenja najrazličitijih izložbi. Na ovom devetom, okupili smo se da bismo zajedno neometani od umjetnosti i njezinih zbujujućih oblika, obilježili njen kraj.

Otvaranja nam posjećuju kulturni i manuelni radnici, slikari, kipari, modeli, grafičari, povjesničari umjetnosti i povjesničari povijesti, televizijski radnici, književnici (rijetko), glumci iz teatra preko puta, baletne umjetnice obaju spolova, fotografi i fotografije, filozofi marksističkog opredjeljenja i marksisti bez opredjeljenja, kibernetičari i obožavaoci, direktori i sekretarice, arhitekti bez zanimanja i urbanisti bez posla, te naravno brojni inozemni gosti. Posjećuju nas i neki likovni kritičari. Ostali pišu po intuiciji.

Nastojimo da se na naš poziv za otvorenje odazove što veći broj pozvanih, jer vaš odaziv je vaš uspjeh.

Otvaramo danas izložbu intimnog susreta eksponata.

Svaka galerijska i kulturna institucija uopće, radi na tome da uveća uvjerenje o poetskoj važnosti ljudskog djela. Znajući da je svaki od vas na neki način to djelo, okupili smo vas da biste se međusobno još jednom uvjerali o vašoj važnosti.

Sigurni u nju odlučili smo da vam u ovom trenutku omogućimo čistu prisutnost, prisutnost bez obaveza: budite jednostavno ona tiha strast koja vas vodi na razgovore, u ugovaranja, koja vas vodi na ručak, na spavanje, na djelo i u san.

Živite ovdje intimno sa svojim idejama, pa makar ih i nemali.

Osjećajte se već prema svom smislu za društveno uređenje.

Budite, zaboga, izložba.

Na ovoj izložbi vi ste djelo, vi ste figuracija, vi ste socijalistički realizam.

Pazite, vaše su oči uprte u vas.

Vi ste tijelo u prostoru, vi ste tijelo koje se kreće, vi ste kinetička skulptura, vi ste spacio-dinamizam.

Umjetnost nije pokraj vas. Ili je nema ili ste to vi. Licemjeri, sumnjivci, barbaroge, lažni proroci, dušebrižnici svih vrsta, vjerovatno su pomislili da će na ovoj devetoj našoj izložbi vidjeti svašta, pa i golotinju obaju spolova. Međutim, ništa od toga.

Čednost je vrлина koju nismo smetnuli s uma.

U doba općeg življavanja na startovskoj, vikendovskoj, čikovskoj, plavovjesnikovskoj, vusovskoj, evoadamovskoj i drugoj iz trulog kapitalizma uvezenoj golotinji, rastu nam strasti, a opada natalitet.

Ovo je dakle, deveta naša izložba i njome završavamo ovogodišnju našu sezonu.

No slobodno bismo mogli reći da ne završavamo samo sezonu našeg galerijskog rada, već i jednu radnu sezonu čitavog sektora kulturnih djelatnosti Studentskog Centra Sveučilišta u Zagrebu. I ove, kao i svake druge godine, naš je rad u sklopu djelatnosti Studentskog Centra bio priman s oduševljenjem. Nikada nismo primjetili da bi netko ovdje s podozrenjem gledao na ono što radimo, i svugdje su nas dočekivali jedino aplauzi, poštovanje i prijateljsko razumjevanje onih koji su nam u poslu nadređeni.

Oduvijek smo smatrali da jedino prijateljska atmosfera i puna suradnja omogućuje rad jedne ovakve djelatnosti kao što je naša.

Što smo htjeli to smo i dobili. Zato danas i otvaramo izložbu na kojoj nema eksponata, nego smo svi ovdje da se eksponiramo.

Budite dakle muškarci i budite žene.

Razmijenite mišljenja i spolove.

Neki su to među vama već i učinili.

Zaboravite da ste bili činovnici, zaboravite da ste bili umjetnici, zaboravite da ste bili znanstvenici, zaboravite da ste bili u braku, u inostranstvu, u crkvi, na brodu, na otoku, naročito na livadi, zaboravite da ste gazili travu koju su drugi jeli. Zaboravite da ste se jeli međusobno, zaboravite na ričet vaš svagdanji, zaboravite tuđa lica, pozdravlja vas Snjeguljica i Trnoružica i Crvenkapica, Ivica i Marica, jer vi ste najljepša basna na ovom svjetu: o vama se priča da ste bili, i da ćete biti, no u to vjeruju još jedino djeca prije spavanja, pred san.

Sigurni smo da će vam ova deveta naša ovogodišnja izložba vratiti povjerenje u umjetnost. Hegelijanska skepsa i rječ o kraju umjetnosti doživjet će na ovom mjestu, hic et nonc, svoj poraz.

I žrtve se neće razlikovati od pobjednika.

Gledajte se kao što se gledate na cesti, pa zaboravite kuda ona vodi.

Gledajte se kao što se gledate na sastancima, pa zaboravite tko ih vodi.

Gledajte se kao što se vazda gledate u ogledalo, i nikada ne zaboravite čije je to lice.

Gledajte svoje poznanike, kao što gledate samog sebe, i ljubav će se ponovo proširiti svijetom.

Neka s ove izložbe, neka iz ove dvorane, iz ove Galerije, iz ovog Centra, pred licem umjetnosti preporođen izađe svijet sam.

To je naša skromna želja.

Galerija SC. Novine 1969: «Izložba žena i muškaraca. Galerija studentskog centra 27.6.1969. [Ausstellung der Frauen und Männer. Galerie des Studentischen Zentrums 27.6.1969]», Nr. 9, 1969, S. 20.

Jedna bezobrazna provokacija prošla je bez komentara, bez ljutnje, bez zajedljivih i zlonamjernih primjedbi što su uobičajene kada učinimo nešto što je izvan redovnog i bezopasnog toka stvari, a što u ovoj našoj sredini vrlo brzo poprima antologijsku vrijednost. Apelom na skrivene misli sakupili smo te večeri 27.6. o.g. nekoliko stotina ljudi, muškaraca i žena koji su s ne malim zadovoljstvom došli da gledaju «druge», ali smo im to zadovoljstvo prostom eliminacijom «drugih» jednostavno uskratili. Tako smo se svi zajedno odjednom našli oči u oči, licem u lice, svi podjednako jedinstvena izložba, na kojoj se eksponati kreću, proizvode zvukove, stvaraju toplinu, a svaki pojedinačno nesvjestan svoje uloge genijalnim misaonim zaključkom: «A, pa ja sam to prije znao da neće biti ništa.» Ipak, za svaku sigurnost, ne bi li možda ipak bilo nešto, mnogi su došli – tek ovako ...

Sa tko zna kakvim je sve mislima publika tačno u 21 sati i 15 minuta nahrupila u prostor Galerije, ne bi li ovdje unutra, naišla na predmet svoga divljenja i divljanja – misleći pri tom, naravno, na «druge». Uvidjevši da se ne radi ni o čemu već o njima samima, vizitorij se lagano počeo kretati od središta prema zidovima, sigurnosti radi, ne bi li izbjegao, ili umanjio eksponiranje, ali je u tom času sve bilo već prekasno. Bili smo tu, i bili smo izložba.